

นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม
เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1

INNOVATIVE ART AND CRAFT TEACHING BASED ON SAPPURISA-DHAMMA PRINCIPLE TO
ENHANCE HOLISTIC SELF-DEVELOPMENT FOR FIRST GRADE STUDENTS.

นายคนพัฒน์ อรุณรัสมิโชติ

Kanapat Aroonrasmeechoat

อาจารย์ ดร.โสมนฉาย บุญญานันต์

Somshine Boonyanant, Ph.D.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2) ศึกษาผลของนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จำนวน 2 ห้องเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก เพื่อกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม 2) แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน (ก่อนเรียน - หลังเรียน) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่ามัธยฐานเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติ t-test dependent และสถิติ t-test independent

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่เรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมมีพัฒนาการแบบองค์รวม หลังเรียน ($\bar{X} = 4.06$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 2.88$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวมหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ($\bar{X} = 4.06$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวม หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนผ่านชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ($\bar{X} = 2.88$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: k_kanapat@hotmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: soamshine.b@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

The objectives of this research were to 1) Study and create Innovative art and craft teaching based on Sappurisa-dhamma principle to enhance holistic self-development for first grade students, and 2) Study effects of Innovative art and craft teaching based on Sappurisa-dhamma principle to enhance holistic self-development for first grade students. The sample groups were 2 classrooms of first grade students at Chulalongkorn University Demonstration Elementary School; with simple random sampling to set the experimental group and the control group. The durations of the experiment were 8 weeks. The research instruments consisted of 1) Innovative art and craft teaching based on Sappurisa-dhamma principle, 2) Holistic self-development evaluation (pre-test and post-test). The data were analyzed using descriptive statistics.

The findings revealed that 1) Students were learning with Innovative art and craft teaching based on Sappurisa-dhamma principle had a level of Holistic self-development ($\bar{X} = 4.06$) higher than before learning ($\bar{X} = 2.88$) at the significant difference level of .05, 2) The level of Holistic self-development from the experimental group after learning with Innovative art and craft teaching based on Sappurisa-dhamma principle ($\bar{X} = 4.06$) higher than The level of Holistic self-development from the control group after learning with a normal art and craft teaching ($\bar{X} = 2.88$) at the significant difference level of .05.

คำสำคัญ: ศิลปะประดิษฐ์/ หลักสัปปุริสธรรม/ พัฒนาการแบบองค์รวม/ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1

KEYWORDS: ART AND CRAFT/ SAPPURISA-DHAMMA PRINCIPLE/ HOLISTIC SELF-DEVELOPMENT/ FIRST GRADE STUDENTS

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ และได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แนวโน้มการปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศ ให้ความสำคัญอย่างมากกับทักษะหรือความชำนาญในการปฏิบัติมากกว่าเนื้อหาตามตำรา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์นับเป็นกิจกรรมหนึ่งซึ่งช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้กระทำ เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้กล้ามเนื้อ ความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการประดิษฐ์คิดค้นศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ ให้ปรากฏอย่างสวยงาม น่าสนใจ และมีผลไปสู่การใช้ประโยชน์ในโอกาสต่าง ๆ (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2539) การสอนศิลปะประดิษฐ์ให้แก่เด็กนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นในปัจจุบัน มักเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดทักษะที่พึงประสงค์ร่วมกับการพัฒนาสุนทรียะให้แก่เด็กนักเรียน

นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 จัดอยู่ในช่วงวัยเด็กตอนกลาง ซึ่งเป็นวัยที่มีความสำคัญในการเสริมพัฒนาการในแต่ละด้าน โดยสามารถแบ่งพัฒนาการแบบองค์รวม ได้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านอารมณ์ 3) ด้านสังคม และ 4) ด้านปัญญา (ทวิรัชมี นาคม, 2524) การพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์พร้อมในด้านต่าง ๆ ควรคำนึงถึงบริบทการดำรงชีวิตของคนในสังคมนั้นร่วมด้วย โดยพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลักประจำชาติของคนไทย ซึ่งหลักพุทธธรรมล้วนแต่มีหลักการเป็นสากล ซึ่งให้เห็นความจริงที่เป็นสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ (พระพรหมคุณาภรณ์, 2547) หลักธรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์พร้อมคือ หลักสัปปุริสธรรม คือ ธรรมของสัตว์บุรุษหรือคุณสมบัติของคนดี 7 ประการ ได้แก่ 1) รู้จักเหตุ 2) รู้จักผล 3) รู้จักตน 4) รู้จักประมาณ 5) รู้จักกาล 6) รู้จักบริษัท ชุมชนและสังคม และ 7) รู้จักบุคคล (พระพรหมคุณาภรณ์, 2546) อีกทั้งกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักการทางศิลปะ ซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการด้านสุนทรียะ ดังนั้นการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์โดยใช้หลักสัปปุริสธรรมเป็นฐานจึงเป็น

การพัฒนาบุคคลตามขั้นลำดับ เริ่มจากการพัฒนาปัจจัยด้านหลักการเหตุและผลที่นำไปสู่การพัฒนาปัจจัยภายในด้านการตระหนักรู้ของบุคคล แล้วพัฒนาสู่ปัจจัยภายนอกที่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรม ซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและปัญญา

ดังนั้นงานวิจัยด้วยกระบวนการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาและสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม รวมถึงเพื่อศึกษาผลที่เกิดจากการใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม จะช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์พร้อมแบบองค์รวม ซึ่งจะพัฒนาสู่การเป็นประชากรที่มีคุณภาพของสังคมไทย

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาและสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1
2. ศึกษาผลของการใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมเพื่อเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในขอบเขตของงานวิจัย

นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 มีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 35 คน ซึ่งทั้ง 2 ห้อง ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านเพศของนักเรียนและระดับผลการเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก เพื่อกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับศึกษานวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย 1) นวัตกรรมสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม โดยผู้วิจัยกำหนดให้จัดกิจกรรมในระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 120 นาที โดยมีโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย สารการเรียนรู้แกนกลาง จุดประสงค์การเรียนรู้ สารสำคัญ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ โดยแบ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 3 ขั้น คือ ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุปผล และ 2) แบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน (ก่อนเรียน - หลังเรียน) เป็นแบบประเมินที่ใช้สำหรับการประเมินกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งจะดำเนินการใช้แบบประเมินชุดเดียวกันทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน แบบประเมินประกอบด้วยเกณฑ์การประเมินพัฒนาการ 4 ด้าน คือ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านปัญญา

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการสังเกตการสอนและสัมภาษณ์ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีรูปแบบการสอนที่เกี่ยวข้อง

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมและพัฒนาการวัยเด็ก อายุ 6 – 10 ปี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม และพัฒนาการวัยเด็ก อายุ 6 – 10 ปี

พัฒนาการเด็ก 6-10 ปี		ด้านร่างกาย	ด้านอารมณ์	ด้านสังคม	ด้านปัญญา
หลักสัปปุริสธรรม					
อัมมัญญตา (รู้จักเหตุ)	ร่างกายอยู่ใน ระยะพัฒนาและ เจริญเติบโต	รู้ความต้องการ ของสรรพสิ่งและ สนใจต่อสิ่ง	ประสบการณ์จาก สังคมระดับต่างๆ (บ้าน / โรงเรียน/ชุมชน)คือ สิ่งสำคัญ	เรียนรู้จาก ประสบการณ์ตรง และการลงมือทำ เพื่อให้เกิดความ เข้าใจและคุณค่า	
อิตถัญญตา (รู้จักผล)	ใช้สายตา / มือ ทำงาน ได้ดี แต่ไม่ประณีต	แสดงปฏิกิริยาต่อ สิ่งเร้าและรู้สิ่งที่ ตามมาในกิจกรรม ต่างๆ เพื่อต้องการ การยอมรับ	ความสามารถใน การจัดการ สิ่งแวดล้อมต่างๆ	ใช้ปัญญาเพื่อ พัฒนาตนเอง	
อิตถัญญตา (รู้จักตน)	เรียนรู้และพัฒนา ทักษะด้าน ร่างกายจากสิ่ง ใกล้ตัว	ไวต่อความรู้สึก/ เริ่มรู้จักควบคุม อารมณ์	เสริมการปรับตัว เพื่อ เข้าสังคม	เข้าใจเนื้อหาวิชา ในชั้นเรียน	

พัฒนาการเด็ก 6-10 ปี		ด้านร่างกาย	ด้านอารมณ์	ด้านสังคม	ด้านปัญญา
หลักสัปปุริสธรรม					
มัตตัญญตา (รู้จักประมาณ)	ปฏิบัติงานตาม ทักษะความ สามารถของตน	รู้จักการวิจารณ์ ตนเอง	รู้จักใช้ทรัพยากร ด้านต่างๆ ในการ เข้าสังคม	นำประสบการณ์ มาใช้ในการ แก้ปัญหาที่เกิด จากการทำงาน	
กาลัญญตา (รู้จักกาล)	ใช้ความสามารถของ กล้ามเนื้ออย่างถูก กาลเทศะ	รู้จักแสดงอารมณ์ ให้เหมาะสมกับ เวลา/เหตุการณ์	เวลาส่วนใหญ่ใช้ ไปกับกิจกรรม	รู้จักวางแผน ลำดับเวลาในการ ปฏิบัติงาน	

ปรีศัญญาดา (รู้จักชุมชน)	เพื่อนมีส่วนสำคัญ ในการพัฒนาด้าน ร่างกาย	เรียนรู้การอยู่ ร่วมกับเพื่อน รู้จักกา/เกณฑ์ ปฏิบัติต่อบุคคล อย่างเหมาะสม	ทำงานหรือ ปฏิบัติตนร่วมกัน เป็นกลุ่ม	รู้จักรับผิดชอบต่อ ตนเอง / ส่วนรวม
	บุคคลัญญาดา (รู้จักบุคคล)	ผู้หญิงเจริญเติบโต เร็วกว่าผู้ชาย	ให้ความสำคัญกับ บทบาทของบุคคล เรียนรู้ความ แตกต่างของเพื่อน	ใช้ภาษาเพื่อ แสดงความรู้สึก ต่อผู้อื่น/ผลงาน

3. วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่ศึกษาค้นคว้า และนำมาออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม และแบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม (ก่อนเรียน - หลังเรียน)

4. พัฒนาเครื่องมือให้มีคุณภาพ โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความตรงและความเหมาะสม แล้วจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรง ทางด้านเนื้อหาและความเหมาะสม เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ ก่อนนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ ก่อนนำ เครื่องมือไปใช้กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้วางแผนทำการทดลองและเก็บข้อมูลในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2559 รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ โดยมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. ประเมินกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการ เรียนในครั้งที่ 1 ด้วยแบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม ซึ่งจะเป็นการประเมินเกณฑ์พัฒนาการ 4 ด้าน ของ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา

2. ดำเนินการใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมกับกลุ่มทดลอง และชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติกับกลุ่มควบคุม

3. ผู้วิจัยนำนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมและชุดกิจกรรม ศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ไปใช้สอนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 120 นาที รวมระยะเวลา 8 สัปดาห์ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 8 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมสร้อยนาฬิกา 2) กิจกรรมห่มวชิรธำมรงค์ 3) กิจกรรมจานโยกเยก 4) กิจกรรมหุ่นนักฟุตบอล 5) กิจกรรมดอกไม้แสนสวย 6) กิจกรรมผัดไทยคุณหนู 7) กิจกรรมพิชชานาอ้อย และ 8) กิจกรรมถักจอบข่อย นอกจากนี้ได้กำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องตามเนื้อหา สาร ความเหมาะสมในช่วงวัยของนักเรียน กิจกรรมแต่ละกิจกรรมจะมีวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง 2551

4. ผู้วิจัยนำแบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม ประเมินกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนครบทั้ง 8 สัปดาห์ เพื่อวัดพัฒนาการ 4 ด้านของกลุ่ม

ตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการดำเนินการทดลอง โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

การประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม (ก่อนเรียน - หลังเรียน) ด้วยการวิเคราะห์ค่ามัธยฐานหรือค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ของกลุ่มทดลอง ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยสถิติ t-test dependent รวมถึงเปรียบเทียบพัฒนาการแบบองค์รวม 4 ด้าน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติ t-test independent

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนานวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปริสธรรม

1.1 หลักการในการสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปริสธรรม

ผู้วิจัยสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปริสธรรม โดยมีกระบวนการเริ่มต้นจากการนำข้อมูลที่ศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปริสธรรมและพัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง และผลจากการสังเกตการสอนและสัมภาษณ์ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบองค์รวมในระดับปฐมวัยหรือประถมศึกษา มาใช้ประกอบในการสร้างหลักการในการสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปริสธรรม จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อต่าง ๆ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ ลักษณะของเนื้อหาเทคนิควิธีการสอน การเตรียมการสอนของครูผู้สอน และรูปแบบการประเมินผล จากนั้นผู้วิจัยจึงคัดเลือกกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดเนื้อหาที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ เลือกรูปแบบวิธีการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรมและวัตถุประสงค์ รวมถึงวางแผนการเตรียมการสอนในด้านต่าง ๆ และระบุรูปแบบการประเมินผลในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปริสธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จะมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีการพัฒนาแบบองค์รวมในแต่ละด้านเพิ่มสูงขึ้น ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านปัญญา ด้วยการใชหลักสัปปริสธรรม 7 ได้แก่ 1) ธัมมัญญา (ความเป็นผู้รู้จักเหตุ) 2) อัตถัญญา (ความเป็นผู้รู้จักผล) 3) อตตัญญา (ความเป็นผู้รู้จักตน) 4) มัตตัญญา (ความเป็นผู้รู้จักประมาณ) 5) กาลัญญา (ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลา) 6) ปริสสัญญา (ความเป็นผู้รู้จักบริษัท ประชุมชนและสังคม) และ 7) ปุคคลปโรปรัญญา (ความเป็นผู้รู้จักเลือกบุคคล) เป็นแนวทางในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่ กิจกรรมสรว้อยนำโชค และกิจกรรมหมวกหรรษา

2. กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ ได้แก่ กิจกรรมจานโยกเยก และกิจกรรมหุ่นนักพูด

3. กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ได้แก่ กิจกรรมดอกไม้แสนสวย และกิจกรรมผัดไทย
คุณหนู
4. กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านปัญญา ได้แก่ กิจกรรมพิชชาน่าอร่อย และกิจกรรมถ้วยจอม
เขย่า

1.2 กิจกรรมการเรียนรู้ในวัตรกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตร

กิจกรรมการเรียนรู้ในวัตรกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตร ประกอบด้วย
8 กิจกรรม ดังนี้

1.2.1 กิจกรรมสร้อยนาฬิกา เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์สร้อยคอจากวัสดุเหลือใช้ ได้แก่ ฝาถ้วย
พลาสติกและหลอดกาแฟ ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านร่างกายด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการใช้มือ
ในการปฏิบัติงาน ทักษะการสังเกต การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอนและ
ปลอดภัย รวมถึงสร้างความเข้าใจในความแตกต่างของทักษะในแต่ละบุคคล อีกทั้งส่งเสริมการพัฒนาทักษะ
ผ่านกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน

1.2.2 กิจกรรมหมวกหรรษา เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์หมวกจากกระดาษ โดยอาศัยเทคนิคการ
พับกระดาษ แล้วนำมาตกแต่งให้มีลวดลายสวยงาม ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านร่างกาย
ด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการใช้มือในการปฏิบัติงาน ทักษะการสังเกต การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ
อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอนและปลอดภัย รวมถึงสร้างความเข้าใจในความแตกต่างของทักษะในแต่ละ
บุคคล อีกทั้งส่งเสริมการพัฒนาทักษะผ่านกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน

1.2.3 กิจกรรมจานโยกเยก เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์ของเล่นอย่างง่ายจากจานกระดาษ ซึ่ง
กิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านอารมณ์ด้านต่าง ๆ ได้แก่ การรู้จักและเข้าใจในความชอบตนเอง การ
รู้จักวิเคราะห์และวิจารณ์ตนเอง การรู้จักควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม การเคารพต่อ
หน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่มได้อย่างมีความสุข

1.2.4 กิจกรรมหุ่นนักพูด เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์หุ่นมืออย่างง่ายจากไม้หนีบผ้า ซึ่งกิจกรรมนี้
จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านอารมณ์ด้านต่าง ๆ ได้แก่ การรู้จักและเข้าใจในความชอบตนเอง การรู้จัก
วิเคราะห์และวิจารณ์ตนเอง การรู้จักควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม การเคารพต่อหน้าที่
ของตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่มได้อย่างมีความสุข

1.2.5 กิจกรรมดอกไม้แสนสวย เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์ดอกไม้อย่างง่ายจากกระดาษสีและ
หลอดกาแฟ ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านสังคมด้านต่าง ๆ ได้แก่ การส่งเสริมการเปิดรับ
ประสบการณ์ใหม่จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานของตน
การเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น การรู้จักเอื้อเฟื้อแบ่งปัน รวมถึงเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2.6 กิจกรรมผัดไทยคุณหนู เป็นกิจกรรมการสร้างสรรค์อาหารประดิษฐ์ คือ ผัดไทย จากวัสดุ
ต่าง ๆ ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านสังคมด้านต่าง ๆ ได้แก่ การส่งเสริมการเปิดรับประสบการณ์
ใหม่จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานของตน การเรียนรู้ที่
จะทำงานร่วมกับผู้อื่น การรู้จักเอื้อเฟื้อแบ่งปัน รวมถึงเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2.7 กิจกรรมพิชชาน่าอร่อย เป็นกิจกรรมการสร้างสรรค์อาหารประดิษฐ์ คือ พิชซ่า จาก
กระดาษ ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านปัญญา ได้แก่ การกระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานหรือร่วมกิจกรรมได้ถูกต้อง รู้จักประยุกต์ใช้

ความรู้หรือประสบการณ์ของตนเองมาใช้ในการแก้ปัญหา รู้จักการวางแผนการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองและส่วนรวม รวมถึงสามารถสื่อสารแนวคิดในการสร้างผลงานของตนเองแก่ผู้อื่นได้

1.2.8 กิจกรรมถ้วยจอมเขย่า เป็นกิจกรรมการประดิษฐ์เครื่องดนตรีจากแก้วกระดาษเหลือใช้ ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านปัญญา ได้แก่ การกระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานหรือร่วมกิจกรรมได้ถูกต้อง รู้จักประยุกต์ใช้ความรู้หรือประสบการณ์ของตนเองมาใช้ในการแก้ปัญหา รู้จักการวางแผนการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองและส่วนรวม รวมถึงสามารถสื่อสารแนวคิดในการสร้างผลงานของตนเองแก่ผู้อื่นได้

ตอนที่ 2 ระดับพัฒนาการแบบองค์รวมจากแบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม

ระดับพัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนในกลุ่มทดลอง หลังเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม จากแบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีระดับพัฒนาการแบบองค์รวมเฉลี่ยสูงขึ้นกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม โดยสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนในกลุ่มทดลอง หลังเรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ($\bar{X} = 4.06$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการแบบองค์รวมก่อนเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ($\bar{X} = 2.88$) อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

พัฒนาการแบบองค์รวม		N	$\bar{X}$	S.D.	t-test	P
ด้านร่างกาย	ก่อนเรียน	35	2.82	0.64	-19.05	0.000
	หลังเรียน	35	3.81	0.61		
ด้านอารมณ์	ก่อนเรียน	35	2.49	0.50	-35.18	0.000
	หลังเรียน	35	4.07	0.46		
ด้านสังคม	ก่อนเรียน	35	3.03	0.57	-26.73	0.000
	หลังเรียน	35	4.16	0.58		
ด้านปัญญา	ก่อนเรียน	35	3.14	0.61	-30.42	0.000
	หลังเรียน	35	4.20	0.61		

2.2 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนในกลุ่มทดลอง หลังเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ($\bar{X} = 4.06$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการแบบองค์รวม

ของนักเรียนในกลุ่มควบคุม หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ($\bar{X} = 2.88$) อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการแบบองค์รวมของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	N	$\bar{X}$	S.D.	t-test	P
กลุ่มทดลอง	35	4.06	0.52	9.39	0.000
กลุ่มควบคุม	35	2.88	0.53	9.39	0.000

*P < .05

2.3 จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาจำแนกพัฒนาการแบบองค์รวมของกลุ่มทดลอง ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา พบว่า

2.3.1 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านร่างกาย หลังเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตร ($\bar{X} = 3.81$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านร่างกายของนักเรียน ก่อนเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตร ($\bar{X} = 2.82$)

2.3.2 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านอารมณ์ หลังเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.07$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของนักเรียน ก่อนเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตร ($\bar{X} = 2.49$)

2.3.3 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านสังคม หลังเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.16$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านสังคมของนักเรียน ก่อนเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตร ($\bar{X} = 3.03$)

2.3.4 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านปัญญา หลังเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.20$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านปัญญาของนักเรียน ก่อนเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสูตร ($\bar{X} = 3.14$)

2.4 เมื่อพิจารณาจำแนกพัฒนาการแบบองค์รวมของกลุ่มควบคุม ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา พบว่า

2.4.1 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านร่างกาย หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ($\bar{X} = 3.49$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านร่างกายของนักเรียน ก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ($\bar{X} = 2.64$)

2.4.2 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านอารมณ์ หลังเรียน ($\bar{X} = 2.40$) และก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ($\bar{X} = 2.38$) พัฒนาการคงที่

2.4.3 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านสังคม หลังเรียน ($\bar{X} = 2.53$) และก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ($\bar{X} = 2.48$) พัฒนาการคงที่

2.4.4 ค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านปัญญา หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ($\bar{X} = 3.09$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับพัฒนาการทางด้านปัญญาของนักเรียน ก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ($\bar{X} = 3.02$)

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนานวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

1.1 หลักการในการสร้างนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) กิจกรรมสร้อยนาโชค 2) กิจกรรมห่มกหรรษา 3) กิจกรรมจานโยกเยก 4) กิจกรรมหุ่นนักพูด 5) กิจกรรมดอกไม้แสนสวย 6) กิจกรรมผัดไทยคุณหนู 7) กิจกรรมพิชชาน่าอร่อย และ 8) กิจกรรมถั่วจอมเขย่า ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวล้วนเป็นกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีความหลากหลาย ทั้งทางด้านเนื้อหา กระบวนการสร้างสรรค์ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อีกทั้งนักเรียนต้องปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และสามารถตกแต่งผลงานได้อย่างอิสระตามความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับวิรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์ (2529) ที่กล่าวว่า ศิลปะสำหรับเด็กประถมศึกษาจะเน้นการให้เด็กได้มีโอกาสแสดงออกอย่างอิสระตามความสนใจ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กรู้สึกเพลิดเพลิน เป็นสุขและสนุกสนานในการสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Holman (2003) ที่พบว่า กิจกรรมศิลปะควรเน้นการพัฒนาประสบการณ์และทักษะแบบองค์รวม อีกทั้งการให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มย่อย ช่วยเสริมสร้างทักษะทางสังคมและสติปัญญา และเด็กควรมีประสบการณ์ในการใช้วัสดุและเครื่องมือที่หลากหลาย โดยครูควรทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก นอกจากนี้การนำหลักพุทธธรรม คือ หลักสัปปุริสธรรม มาเป็นหลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมนั้น สามารถทำให้เกิดขึ้นจริงเป็นรูปธรรมได้ เนื่องจากหลักสัปปุริสธรรม คือ หลักธรรมของสัตตบุรุษ ผู้ที่มีความสมบูรณ์พร้อมหรือเป็นคนดี ที่สามารถนำไปบูรณาการกับการจัดกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ ได้หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนเติบโตขึ้นเป็นบุคคลที่สมบูรณ์พร้อมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ สุจิตกิจจานุกุล (2556) ที่ได้กล่าวไว้ว่าหลักสัปปุริสธรรมหรือหลักสัปปุริสธรรม 7 เป็นคุณธรรมสำคัญที่เมื่อฝึกฝนมาโดยลำดับแล้วจะบังเกิดคุณสมบัติของคนดีที่สมบูรณ์มีวินัยและรับผิดชอบ รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล รู้จักหลักแห่งการดำรงชีวิต เป็นผู้ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น โดยไม่คิดว่าตนเองวิเศษหรือฉลาดกว่าคนอื่น เป็นผู้ปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บเพราะไม่ทำอะไรหักโหมเกินกำลังของตน ทำให้ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่างได้ดี อีกทั้งยังดำรงชีพอยู่ได้ด้วยความไม่ประมาทเพราะรู้จักคบเพื่อนดี เป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ สามารถนำหมู่ชนและสังคมไปสู่สันติสุขได้

1.2 กิจกรรมการเรียนรู้ในนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม

กิจกรรมการเรียนรู้ในนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม เป็นงานศิลปะประดิษฐ์ประเภทงานศิลปะประดิษฐ์ทั่วไป คือ เป็นงานประดิษฐ์ที่บุคคลทั่วไปสามารถเรียนรู้และนำไป

ประดิษฐ์ได้ โดยผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกงานที่มีความซับซ้อนไม่มาก และมีความเหมาะสมสำหรับช่วงวัยของนักเรียน ซึ่งมีทั้งงานศิลปะประดิษฐ์ที่เป็นเครื่องใช้ เครื่องตกแต่งและของเล่น จึงทำให้ลักษณะของงาน รูปแบบวิธีการสร้างสรรค์ผลงาน และการใช้เครื่องมือหรือวัสดุมีความหลากหลาย ส่งผลให้นักเรียนได้ฝึก ทักษะการปฏิบัติงานอย่างรอบด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ, 2552) ที่กล่าวว่า คุณภาพนักเรียนหลังเรียนผ่านวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือถูกต้องตรงกับลักษณะงาน มีทักษะกระบวนการทำงาน มีลักษณะนิสัยการทำงานที่กระตือรือร้น ตรงเวลา ประหยัด ปลอดภัย สะอาด รอบคอบ และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีทักษะในการสร้างของเล่นหรือของใช้ได้ง่าย นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานในแต่ละกิจกรรมได้ตามความชอบและความสนใจ เพื่อให้นักเรียนนำประสบการณ์ของตนมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hughes (2013) ที่พบว่า ลักษณะเด่นของการจัดกิจกรรมศิลปะ คือ รูปแบบของกิจกรรมจะสามารถส่งผลต่อแรงจูงใจในการสร้างงานศิลปะของนักเรียน อีกทั้งกิจกรรมเสริมบทเรียนต่าง ๆ เช่น การเล่นเกม การเล่านิทาน การร้องเพลงประกอบการแสดงท่าทาง การชมวิดีโอ เป็นต้น มีผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกลักษณ์ วงศ์หน่อ (2557) ที่พบว่า กิจกรรมหรือสื่อที่เด็กชื่นชอบมากที่สุด คือ วิดีทัศน์การ์ตูน ซึ่งทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมความสนใจต่อเนื้อหา และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน

ตอนที่ 2 ระดับพัฒนาการแบบองค์รวมจากแบบประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม

จากการนำนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมมาใช้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนที่เรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมมีระดับพัฒนาการแบบองค์รวมที่สูงขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ผลการใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม พบว่า จากการสอนโดยใช้นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม นักเรียนในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการแบบองค์รวม ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา สูงขึ้นจากเดิมที่ได้ทำการประเมินพัฒนาการแบบองค์รวม ก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Holman (2003) ที่พบว่า กิจกรรมศิลปะสามารถพัฒนาทักษะความพร้อมของเด็กได้ด้วยลักษณะของกิจกรรมที่เปิดกว้างและเน้นกระบวนการทำงาน รวมถึงการส่งเสริมให้เด็กได้ มีประสบการณ์ในการใช้วัสดุและเครื่องมือที่หลากหลาย การมีโอกาสดำเนินกิจกรรมกลุ่มย่อยสามารถช่วย เสริมสร้างทักษะทางสังคมและสติปัญญา ซึ่งรูปแบบการเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตาม หลักสัปปุริสธรรม มีลักษณะเป็นการจัดการเรียนโดยเน้นให้นักเรียนได้มีโอกาสในการพัฒนาอย่างรอบด้าน เน้นการเรียนด้วยการปฏิบัติร่วมกับการฝึกรู้จักเหตุและผล การรู้จักและเข้าใจตนเอง การรู้จักประมาณการใน การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ การรู้จักกาลเทศะ การรู้จักทำงานส่วนตนและส่วนรวม รวมถึงการรู้จักและเข้าใจถึงความ แตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่น จึงกล่าวได้ว่า นวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตาม

หลักสัปปุริสธรรม สามารถส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม และ 4) พัฒนาการด้านปัญญา ของนักเรียนให้เพิ่มสูงขึ้นได้

2.2 การเปรียบเทียบผลจากการเรียนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม และชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ พบว่า นักเรียนที่เรียนผ่านนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม มีระดับพัฒนาการแบบองค์รวมสูงกว่านักเรียนที่เรียนผ่านชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ทว่าหากพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่าชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบปกติ ก็สามารถส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายและพัฒนาการด้านสติปัญญาให้เพิ่มสูงขึ้นได้ แต่ไม่สามารถส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม เพราะไม่มีการส่งเสริมกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ไม่ส่งเสริมกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน เน้นการเรียนรู้แบบต่างคนต่างเรียน ซึ่งพัฒนาการทางด้านอารมณ์และด้านสังคม นับเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องส่งเสริมให้เกิดควบคู่ไปพร้อม ๆ กัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดา เหมาะสุวรรณ และคณะ (2547) ที่พบว่า พัฒนาการทุกด้านของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา และด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และจริยธรรม ล้วนเกี่ยวโยงกันและส่งผลกระทบต่อพัฒนาการองค์รวมของเด็ก ดังนั้น รูปแบบการจัดการเรียนการสอนของนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม จึงมุ่งเน้นการส่งเสริมให้เด็กเกิดการพัฒนาแบบองค์รวม เพื่อให้เติบโตขึ้นเป็นบุคคลที่มีศักยภาพอันเป็นสากล ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ., 2552) ที่ได้นิยามสาเหตุที่นักเรียนต้องเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ. 2551 ความตอนหนึ่งว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมุ่งพัฒนานักเรียนแบบองค์รวม การจัดการเรียนการสอนด้วยนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรม จึงตอบสนองต่อสาระสำคัญดังกล่าวด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนวิชาศิลปะหรือครูผู้สอนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี

1. ครูผู้สอนสามารถสร้างสรรค์กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์แบบบูรณาการกับรายวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องได้ เช่น การสอนนักเรียนประดิษฐ์ว่าว โดยว่าวเป็นเครื่องเล่นด้วยพลังงานประเภทหนึ่ง ซึ่งจะเป็นการบูรณาการกับวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง พลังลม หรือการสอนนักเรียนประดิษฐ์กระป๋องอมสิน ซึ่งจะเป็นการบูรณาการกับวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การออม เป็นต้น
2. ครูผู้สอนควรใช้กระบวนการเสริมแรงทางบวกในการกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นการทำความเข้าใจ การชมเชยและชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของเหตุและผลที่เกิดจากการกระทำต่าง ๆ ของนักเรียน แม้ว่านักเรียนอาจยังไม่เข้าใจถึงหลักเหตุและผลได้อย่างครบถ้วน แต่นับเป็นการฝึกฝน อีกทั้งยังเป็นการสร้างพื้นฐานให้นักเรียนเข้าใจถึงหลักของความเป็นเหตุและเป็นผลที่มีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกัน
3. ครูผู้สอนที่นำนวัตกรรมการสอนศิลปะประดิษฐ์ตามหลักสัปปุริสธรรมไปใช้ ควรมีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานของศิลปศึกษา รวมถึงระดับพัฒนาการของเด็ก เพื่อที่จะสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างประสบผลสำเร็จ และสามารถเข้าใจถึงลักษณะการแสดงออกของนักเรียน
4. ครูผู้สอนควรมีการกำหนดโครงสร้างของแผนการสอนระยะยาวให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติงานและการเตรียมการสอน

สุภลักษณ์ วงศ์หน่อ. (2557). ผลการจัดกิจกรรมศิลปะแนวศึกษาก่อนวัยที่ส่งเสริมสุนทรียภาพสำหรับเด็กอายุ 7 - 9 ปี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

ภาษาอังกฤษ

Holman Chrystyna. (2003). *The effectiveness of art activities in developing school readiness skills*. Island: University of Prince Edward.

Hughes Elizabeth. (2013). *A case study of the nature of activity in an informally-structured afterschool art program*. Binghamton: State University of New York.